

Zájem o dějiny aristokracie v raném novověku prošel od 90. let 20. století v české historiografii prudkým rozvojem, charakterizovaným aplikací kulturněhistorických, sociálně historických a historickoantropologických východisek ve snaze proniknout k podstatě myšlenkového světa urozenců jakožto svébytné společenské skupiny. Postupně se vyčlenilo několik základních směrů bádání: zájem o politickou kulturu a dějiny moci, o aristokratické dvory a rezidence a o životní cykly šlechtické rodiny. Výzkum, původně pevně zakotvený v 16. století, se v poslední době úspěšně rozšiřuje také do druhé poloviny 17. a do 18. století.

Rovněž výzkum aristokratických sídel má v domácím prostředí bohatou tradici, v posledních letech rozvíjenou také pod dojmem sociálně pojatých dějin umění. Naopak dějiny vojenství nejsou mezi historiky raného novověku příliš pěstovanou disciplínou, což platí i o vztahu aristokracie a vojenské problematiky 16. – 18. století. Chybí například základní analytické studie o kariérách urozenců v řadách habsburské armády tohoto období.

Předkládaná práce se hlásí ke kulturně a sociálně pojatým dějinám vojenství, tak jak byly postulovány od pozdních 70. let v USA a ve Velké Británii. Klade si dva základní cíle. Tím prvním je představení svého času velmi vlivného konceptu tzv. vojenské revoluce, který popisuje dynamiku klíčových změn ve válečnictví raného novověku a jejich zásadní dopady na soudobou společnost. Teze o vojenské revoluci byla na sklonku 20. století v západní historiografii živě diskutována, v domácích pracích však doposud neexistuje téměř žádná reflexe tohoto přístupu.

Je zřejmé, jak ukazuje kapitola II. věnovaná vojenské revoluci, že faktická váha aristokracie jako celku v ozbrojených konfliktech a její účast na nich postupně klesá.

Monopolizace války přechází do rukou sátu, zatímco na bojišti plně ozbrojeného šlechtického těžkooděnce nahrazuje masa neurozené pěchoty.